

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETO XII., ST. 60 — CENA DIN 10.— KRAJ, 3. AVGUSTA 1959

VRATA GORENJSKEGA SEJMA SO SE ODPRLA

Veliko število gostov - Sejem je odprl republiški sekretar za finance Matija Maležič
Že prvi dan je sejem obiskalo nad 3000 ljudi



Danes so bile na Ljubelju VII. mednarodne gorske avto-moto dirke. Poročilo berite na 3. strani

Ob tržičkem občinskem prazniku

Komemoracija pod Storžičem

Kranj, 31. julija.

Predsednik upravnega odbora Gorenjskega sejma Dušan Horjak je danes dopoldne ob 11. uri pozdravil številne goste, ki so prisostvovali slavnostni otvoritvi IX. Gorenjskega sejma v Kranju. Med gosti so bili: član Izvršnega komiteja CK ZKS Boris Zihel, predsednik Zveze obrtnih zbornic Jugoslavije Tone Fajfar, član Izvršnega sveta LRS in republiški sekretar za finance Matija Maležič, sekretar Ljudske skupščine LRS dr. Miha Potočnik, pomočnik sekretarja za blagovni promet LRS dr. Boris Puc, sekretar OK ZKS Kranj Franc Popit, predsednik OLO Kranj Vinko Hafner ter predstavniki turističnih organizacij in drugih gospodarskih organizacij Slovenije in Srbije.

Gorenjski sejem je odprl član Izvršnega sveta LRS in republiški sekretar za finance Matija Maležič. V svojem govoru je med drugim poudaril, da Go-

predmetov in uslug. 5. avgusta bo namreč začela z delom prva jugoslovanska turistična borza. Tu bo združenih 30 podjetij iz vse Jugoslavije in tudi predstavniki tujih dežel. Vsestransko je letos poskrbljeno tudi za to, da bodo potrošniki prišli na svoj račun — tu omenimo predvsem samopostrežno trgovino za tek-

stil, ki jo je pripravilo podjetje Tiskanina Kranj. Pojavlja pa se drugo vprašanje — čas, ko je Gorenjski sejem odprt, ni primeren ne za turistični in ne za potrošniški značaj te prireditve. Čas sejma je na primer primeren za zimski turizem, medtem ko letni turizem povsem odpade. Sejem bi moral biti v marcu, aprilu ali vsaj v maju — to pa ni mogoče zaradi prostorov. Čas pa ni primeren tudi za potrošniški sejem — delavec in uslužbenec imata namreč v teh dneh izdatke za letne dopuste, kmet pa svojih pridelkov še ni prodal. Zato bo nujno, je poudaril tovarš Puhar, da se Gorenjski sejem osamosvoji in prične graditi lastne prostore. Od številnih lokacij bi bili najbolj sprejemljivi dve, in sicer: ali prostor, kjer je igrišče No-

gometnega kluba Triglav, ali pa Savski log.

Po otvoritvi so si gostje ogledali razstavne prostore v obeh osemletkah in v novi tekstilni šoli. Ze po bežnem ogledu sejma je moč videti, da so se vse gospodarske organizacije, ki na sejmu sodelujejo, potrudile, da bi obiskovalcem pokazale čim širši izbor svojih izdelkov, ki jih bodo potrošniki lahko tudi kupili. Sejem je takoj po otvoritvi obiskalo okoli 3000 ljudi.

Proslave občinskega praznika v Tržiču so začele že v soboto, 1. avgusta zvečer s slavnostno sejo ObLO. Tega večera so tudi odprli novo dvorano Strelske družine in novi mladinski dom na Ravnah. Po mimohodu motoristov je bilo veliko zborovanje na Trgu svobode, kjer so svečano izročili namenu javno razsvetljavo.

Osrednja nedeljska prireditev je bila avto-moto dirka na Ljubelju.

Danes, v ponedeljek pa je na sporedu več športnih prireditev (odbojka, roket, šah in nogomet) med reprezentancami JLA v Križah in športnimi organizacijami Tržiča. Tudi v torek se bodo pomerili strelci JLA in tržički lovci. Turistično društvo bo izročilo tega dne tudi pešpot pri Tominčevem slapu v Podlublju, do kamor so preskrbeli avtobusni prevoz.

Glavne prireditve občinskega praznika pa bodo v sredo 5. avgusta. Ob 7. uri zjutraj bo odhod članov družbeno političnih organizacij iz Tržiča k planinskemu domu pod Storžičem. Tam bo ob 11. uri žalna komemoracija borcev, ki so padli ob začetku oboroženega upora pred 18. leti. Zvečer ob 20. uri pa bo žalna komemoracija na grobišču padlih borcev in talcev v Tržiču.

Franc Leskošek-Luka

NA IX. GORENJSKEM SEJMU

Kranj, 2. avgusta.

Včeraj popoldne okrog 16. ure je prisel na Gorenjski sejem član Izvršnega komiteja CK ZKJ Franc Leskošek-Luka. Na obeh delih sejma se je Franc Leskošek-Luka zadržal 1 uro v spremstvu direktorja sejma Metoda Rotarja. Po ogledu smo ga vprašali, kako mu sejem ugaja. Odgovoril je: »Vsi predmeti, ki so razstavljeni mi izredno ugaajo. Vsekakor je viden prav na IX. Gorenjskem sejmu velik napredek gospodarstva na Gorenjskem.«

M. Z.

Zadnje vesti

NIXON ZAPUSTIL MOSKVO

Moskva, 2. avgusta.

Podpredsednik ZDA Nixon, ki se je mudil na uradnem obisku v SZ, je danes ob 16. uri zapustil z letalom Moskvo in odpohtoval na obisk na Poljsko. Pristal je v Varšavi. Pred odhodom iz Moskve je bila sklicana tiskovna konferenca, na kateri je podpredsednik Nixon odgovarjal na nekatera vprašanja o odnosih med ZDA in SZ. Sodl, da so bili razgovori, ki jih je imel s predsednikom vlade Hruščevim, plodni.

VSEENARODNO VARČEVANJE V ROMUNIJ

Bukarešta, 2. avgusta.

Na razširjenem plenumu Centralne zveze sindikatov Romunije so govorili o najvažnejših nalogah in ciljih gospodarstva ter priporočali socialistično tekmovanje. Osrednja naloga pa je vsenarodno varčevanje, zlasti v gospodarskih organizacijah.

PRED KONGRESOM AFRIŠKIH NARODOV

Na kongresu afriških narodov, ki bo začel v torek, 4. avgusta v Liberiji bodo med drugim govorili tudi o alžirskem vprašanju. Poudarjajo, da bodo ti razgovori velika priložnost udeležencev, da bodo našli skupno pot interesom, za katera se bore afriška ljudstva.

Nov zdravstveni dom ob občinskem prazniku v Kranju

Kranj, 2. avgusta. — Včeraj dopoldne ob 8. uri je bila v dvorani OLO Kranj slavnostna seja Občinskega ljudskega odbora ob priliki občinskega praznika. Seji sta prisostvovala zvezna poslanca Tone Fajfar in Boris Zihel, sekretar OK ZKS Kranj Franc Popit in drugi. Sejo je otvoril predsednik občine Franc Puhar, nato je imel slavnostni govor podpredsednik občine ing. Franc Vršnak.

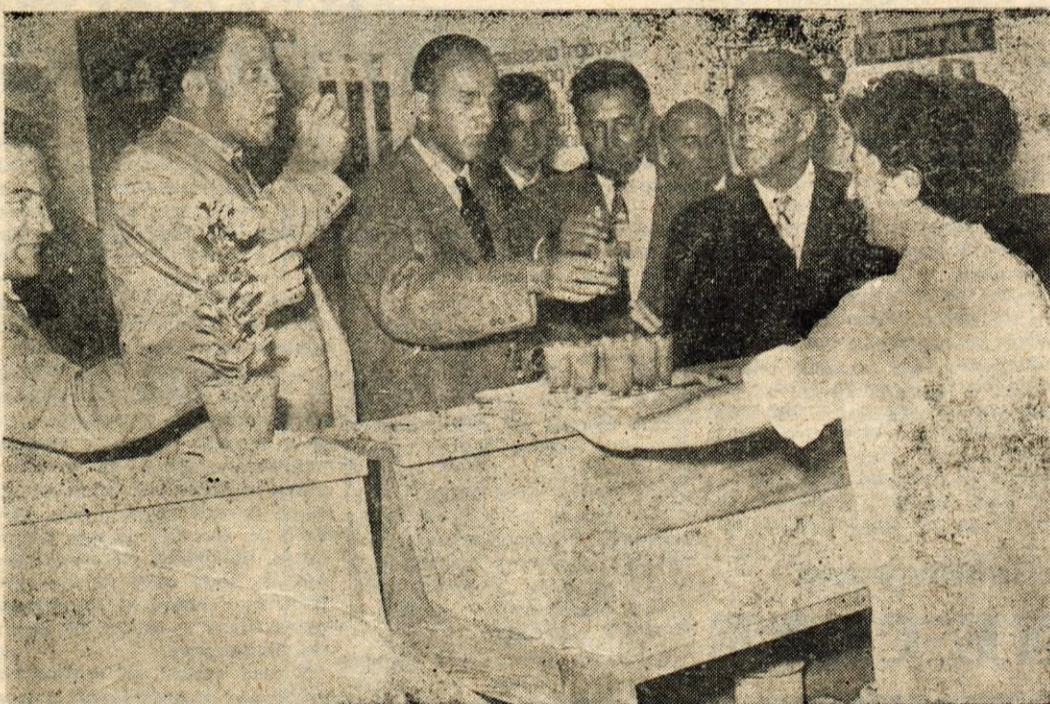
Ob 10. uri so udeleženci se je, kakor tudi gostje prisostvovali otvoritvi novih prostorov Ljudske knjižnice v Sindikalnem domu. Knjižnica v novih prostorih je sodobno urejena. Posebnost poslovanja knjižnice je ta, da ne bo delala po dosedanjem načinu, ampak bodo imeli bralci do knjig prost pristop.

Ob 11. uri je ob prisotnosti članov Občinskega ljudskega odbora ter gostov in številnih Kranjčanov, predsednik ObLO Kranj Franc Puhar izročil namenu novi Zdravstveni dom in

predal ključ upravniku doma dr. Cofu.

Za novi Zdravstveni dom in vso opremo je bilo porabljenih skupaj 309 milijonov dinarjev. V Zdravstvenem domu bodo dve splošni ambulanti, trije rentgenski aparati, ki bodo delali vsi istočasno. Razen tega bodo v domu dobili prostore ordinacija za interne bolezni, nadalje ambulanta za žene, kirurgija, klinični in biokemijski laboratorij, ambulanta za očne bolezni, otolohski oddelek ter ortopedski oddelek in klinika s 50 posteljami.

-8-



Gostje, ki so se udeležili slavnostne otvoritve IX. Gorenjskega sejma, so se ustavili tudi pred pavilonom, kjer so pokušali sadne sokove

OBIŠČITE IX. GORENJSKI SEJEM V KRANJU

25% popust na železnici • KI BO OD 31. 7. DO 10. 8. 1959

Medna revija »Moda za vsahogač«
Prodaja izdelkov za široko potrošnjo
po zelo znižanih cenah • Obiščite
Kranj, v času Gorenjskega sejma!

Ob občinskem prazniku v tržiškem kotu

Težko bo spoznati Tržič

tolikanj se bo ta komuna spremenila v nekaj letih

Tržič je znova okrašen z zastavami. 5. avgusta praznuje svoj občinski praznik. Tega dne 1941. leta so pod Storžičem padle prve žrtve. Napaden je bil kranjsko-tržiški bataljon. Padlo je 8 praporcev, med njimi tri ženske.

Vsako leto, ko se Tržičani spominjajo tega dne, pregledajo tudi svoje delovne uspehe, pregledajo, kako se uresničujejo cilji, za katere so padle žrtve pod Storžičem in v naši širši domovini. Vsako leto so ti obratni večji in uspehi vidnejši.

Če pogledamo po občini, najdemo skoraj popolnoma nova

naselja, pravi med drugim predsednik ObLO Tržič Lovro Cerar. »To so na primer objekti ob Cankarjevi cesti, več novih stanovanjskih hiš na Ravnah in na Proleterski cesti, novo naselje v Podvasci itd. Se posebej je važna nova cestna razsvetljava, ki bo končno pregnala temo s tržiških ulic in cest. Zgrajena je nova mostna tehnica s stanovanjskih objektom, v gradnji je nova mostna tehnica s starim o velikih rekonstrukcijah v gospodarskih organizacijah, kjer so zrasli novi objekti s popolnoma novimi stroji. Naša komuna ima vse pogoje za vse-

stranski razvoj in mirno lahko trdimo, da se bo v nekaj letih tolikanj razvila, da jo bo težko spoznati.«

Med vsem tem se Tržičani najbolj vesele stanovanjskih gradenj. Samo letos bo vseljivo skupno 90 stanovanj in 20 sob. Za to je njihova komuna dala okroglih 235 milijonov dinarjev. Toda glavni načrt o spremembi tega industrijskega mesta je v izdelavi. Ta predvideva zlasti veliko spremembo ob Cankarjevi cesti, kjer bodo zgradili veliko stavbo z moderno restavracijo, tržnico in drugimi trgovskimi lokali ter kakih 30 do 40 stanovanj. Predvidena je gradnja velikih stavb vzdolž obeh bregov Bistrice, ki bo združila oba bregova in popolnoma spremenila središče mesta.

Tako pravi predsednik ObLO. Približno isto pove tudi sekretar obč. komiteja ZK Zdravko Tomažin. Postavljeni petletni načrt razvoja občine se uresničuje po predvidenih rokih. Tržiška podjetja: Predilnica, Peko, Runo in celo Tovarna kos in srpov, čeprav z dokaj zastarelo ureditvijo ter številna druga manjša podjetja se z vedno večjimi uspehi uveljavljajo doma in inozemstvu.

Za vsem tem pa so kot subjektivna sila družbene in politične organizacije. Tu je 15 osnovnih organizacij ZK, 15 organizacij SZDL, mladinske in druge družbene organizacije, ki združujejo občane pri delu, zabavi in življenju sploh.

M. Z.

K. M.

Ob problemih strokovnega šolstva

GOSPODARSKE ORGANIZACIJE - SOUSTANOVITELJI

garancija za pravičen dotok strokovnega kadra v industrijo

Na skupni seji Sveta za šolstvo OLO, Sveta za delo OLO in Upravnega odbora Sklada za gospodarske kadre, ki je bila v petek popoldne, je prišlo v živahni razpravi do izraza predvsem vprašanje načina vzgoje strokovnega kadra. — Po novi uredbi o delitvi sredstev za gospodarske kadre ostane namreč 40 % teh sredstev neposredno gospodarski organizaciji, ostanek pa se deli 30 % OLO, 20 % LRS in 10 % FLRJ. Ker je bil program investicij za strokovno šolstvo iz sklada za gospodarske kadre sprejet že pred izidom te uredbe, je zmanjkalo 30 milijonov dinarjev sredstev, da bi program letošnjih investicij lahko nemoteno končali. Zato je bilo treba začeti z akcijo za združevanje sredstev gospodarskih organizacij, kar je priporočil tudi Okrajni ljudski odbor na svoji nedavni seji.

Če bi, po predlogu Sveta za šolstvo, vsaka gospodarska organizacija prispevala v skupni sklad le 25 % tistih sredstev za gospodarske kadre, s katerimi sama razpolaga, bi ves program letošnjih investicij lahko nemoteno izvedli, gospodarski organizaciji pa bi še vedno ostalo toliko sredstev, da bi na vsakega zaposlenega prišlo na leto 3000 dinarjev. Tudi za nadaljnje investicije za strokovno šolstvo v prihodnjih letih, za katere je program že sprejet, bi ta sredstva zadoščala.

Na seji niso prišli do soglasja, koliko sredstev naj gospodarske organizacije prispevajo v skupni sklad za investicije strokovnega

šolstva in ali naj jih sploh prispevajo, ker so se pojavili pomisleki, ali so strokovne šole v sedanji obliki sploh primerne za vzgojo strokovnega kadra za industrijo. — Vzemimo za primer Gumarsko šolo v Kranju, ki je za navadnih delavcev v tovarni preobširna in traja predolgo, za mojstre pa je preozka. Razen tega večina kadra, ki ga vzgoji, sploh ne ostane v Kranju. Strokovno šolstvo bo treba temeljito reorganizirati, poiskati bo treba nove oblike izobraževanja, ki bodo bolj ekonomične in hitreje in bodo vzgajale kader za industrijo in ne za obrt. Vendar je načelnik Sveta za šolstvo OLO tovariš Jože Varl pravilno poudaril, da bodo strokovne šole in internati vedno potrebni, četudi bo prišlo do kakršnekoli reorganizacije strokovnega šolstva, zato zdaj, ko so objekti v gradnji, ne bi bilo pametno razmišljati, ali so potrebni ali ne. — Strokovne šole in internati bodo v prihodnje potrebni toliko bolj, ker je prav nova uredba o delitvi sredstev za gospodarske kadre dala nove možnosti za še večji razmah izobraževanja delavcev v proizvodnji. Prav iz finančnih razlogov pa bo potrebno, da bo vsak novi objekt — strokovna šola ali internat — imel tudi enega, dva ali več soustanoviteljev — gospodarskih organizacij, ki so za tako vrsto šole zainteresirane. Potrebe v gospodarstvu naj bi namreč narekovale tudi število vajencev, potem ko odpadla problem, kje te ljudi zaposliti. Preveč pogosto se namreč dogaja, da na pri-

KRANJSKA SREDNJEŠOLSKA BRIGADA SE JE VRNILA

V petek popoldne se je vrnila iz tabora na Suhi mladinska delovna brigada kranjskih gimnazijcev »Stane Žagar«. Brigadi je Občinski komitej LMS Kranj pripravil lep sprejem in pogostitev. Brigadirjem je govoril predsednik Občinskega komiteja tovariš Stane Božič. Nato so si brigadirji ogledali plesno fantazijo »Miklova Zala« v Prešernovem gledališču.

IZ KRANJSKE KRONIKE

Dan pred občinskim praznikom — 1. avgustom je kranjska kulturna kronika zabeležila več pomembnih dogodkov. Ta dan sta bili v Mestnem muzeju odprti kar dve razstavi.

V spodnjih prostorih je bila odprta razstava komunalne graditve v letu 1959. Smotno urejeno razstavno gradivo — fotokopije, makete in načrti — nudijo splošen pregled dejavnosti na področju kranjske občine. Razstava obravnava že dograjene komunalne objekte, dalje objekte, ki so v gradnji in osnutke ter predloge novih gradenj. Razstavni material obravnava stanovanjske gradnje, zdravstvene, športne, turistične in prometne objekte. Vsekakor zelo zanimiva razstava, ki je dobila ob občinskem prazniku še posebno tehnen poudarek. — Razstava bo odprta do 10. avgusta.

Naslednja razstava v gornjih prostorih muzeja pa je posegla

V R E M E

Ves teden bo prevladovalo lepo, sončno vreme. Prehodne pooblačitve niso izključene.

iz naših krajev

na likovno področje. To pot se je predstavil akademski slikar Marijan De Reggi z 38 lesorezi. Razstavljavec, ki sicer velja za uspešnega grafika, kranjskemu občinstvu ni znan, saj to pot prvič razstavlja v našem mestu. V svojem likovnem snovanju ne rešuje posebnih grafičnih problemov v smislu modernizma; njegov grafični listi posredujejo realizem, ki ni dolgočasen in ki s svojo svežino in izvirnostjo ugaia. Med razstavljenimi deli prevladujejo motivi iz Ljubljane, Koroške in Istre. — Razstava bo predvidoma odprta do sredine avgusta.

Tega dne je tudi kranjsko gledališko občinstvo prišlo na svoj račun. V Prešernovem gledališču so ljubitelji gledališča pozdravili redkega gosta KUD »Heroy Iztok« z Rakeka, ki se je predstavilo s plesno fantazijo po istoimenski ljudski igri »Miklova Zala«. To je bila jubilej-

na prireditve ob 50-letnici kranjskega vodovoda. — Če obravnava baletni nastop gostov z Rakeka kot sad amaterskega dela, tedaj lahko brez zadrege trdimo, da nas gostje s svojim nastopom niso razočarali. S.Š.

ZA LAŽJI DOSTOP NA PŠEVO

Prebivalci Pševa in Javornika pod Joštom so na svojih zborih volivcev že dalj časa govorili o ureditvi lokalne ceste pod vasjo Pševo. Ta cesta je bila zaradi strmega in ostrega ovinka težko dovozna. Pred meseci so jo pričeli preusmerjati in jo v teh dneh v dolžini 700 metrov končali. Cesta bo sedaj lepo speljana in lažje dostopna. V naslednji etapi bodo cesto na nekaterih krajih še izravnavali in razširili.

Precejšen del tega so prebivalci napravili sami s prostovoljnimi delom.



Novi stanovanjski blok pri Vodovodnem stolpu v Kranju

Študentje trikrat udarni

V petek, 31. jul. je bila v naselju Mlad. delov. brigad »Vodopivec« na Suhi svečana proglasitev dekad. Slavnosti so se udeležili mnogi politični delavci med njimi podpredsednik kranjske občine Anton Seljak, sekretar občinskega komiteja ZK Baldo Bizjak, član CK LMS Karel Trplan, član CK ZKS Čerče in sekretar okrajnega komiteja LMS Viktor Kralj.

Po uvodnem govoru komandanta naselja, ki je prebral rezultate zadnje dekad, so pozdravili brigadirje tudi gostje ter se brigadirjem zahvalili za poštvalno delo pri gradnji vodovoda. V zadnji dekadki je bila najboljša IV. študentska brigada »Franc Rozman-Stane«, ki je dosegla 193 %. Kranjska srednješolska brigada »Stane Žagar« je dosegla 137 %, VIII. ljubljanska srednješolska brigada »Danka Marušiča« pa 130 %. Študentska brigada »Franc Rozman-Stane« je bila proglašena za najboljšo brigado v naselju, saj je bila trikrat udarna, enkrat posebno pohvaljena ter pohvaljena za urejanje naselja. Kranjska srednješolska brigada »Stane Žagar«

je bila dvakrat udarna in enkrat pohvaljena, prav tako VIII. ljubljanska srednješolska brigada »Danka Marušiča«.

Stab naselja je nato izročil diplome udarnikom-komandantom brigad ter nekaterim drugim poštvalnim brigadirjem.

Prve tri brigade, ki so potem v petek zvečer zapustile naselje novim brigadirjem, so izpolnile pričakovanja. Brigadirji so opravili več kot 30.000 učinkovitih delovnih ur, ali 144 %.

Zdaj so v taboru MDB »Franc Vodopivec« že novi brigadirji. Prva je prispela v tabor Kranjska srednješolska brigada, pričakujejo pa tudi mladinsko delovno brigado iz Zagreba.

LJUDJE IN DOGODKI

PRED ODLOČITVIJO

Oblačno z delnimi razvedritvami — bi rekli politični vremenoslovci za minuli teden. Oblačno — bi veljale predvsem za Ženevo, delne razvedritve — pa v glavnem za obisk podpredsednika ZDA Nixona v Sovjetski zvezi.

Kot vse kaže, se bo ženevska konferenca štirih zunanjih ministrov končala sredi desetega tedna svojega dela. In to ne sprito uspeha ali sporazumnega dogovora, marveč ker je ameriški zunanji minister postavil ostale kolege pred »hladne dejstvo«. Takrat se namreč začne ženevska konferenca ameriških zunanjih ministrov, na kateri je — kot je dejal ameriški predsednik Eisenhower — prisotnost Herterja »obvezna«.

Sovjetska delegacija v Ženevi ne skriva svojega nezadovoljstva, ker je prepričana, da takšen vsiljeni konec konference skriva v sebi neizgovorjeni pritisk. Sovjetski zunanji minister Gromiko se je tako znašel pred »izvršenim dejstvom«, kajti nadaljevati konference brez ameriškega kolega ni mogoče, medtem ko pa na sestaneke na nižji ravni (n. pr. pomočnikov ministrov) Moskva nima privolitvi.

Baje pa je v glediščih obeh strani, Vzhoda in Zahoda le prevladala želja, da se konferenca ne bi razšla z neuspehom, saj bi to bila silno neprijetna

odgovornost za vsako udeleženko, ne glede na to, kdo bi nosil zanj glavno krivdo. Če bo torej sredi zares označila konec dolgotrajnih ženevskih pogajanj, nastaja seveda vprašanje, kako se bo končala. Stališča obeh strani so si vedno daleč vsak sebi; za kompromis bo treba znatnih popuščanj z obeh strani.

Kot razvedritev v tem pogledu je prišla izjava sovjetskega predsednika vlade Hruščeva, ki je v tovarni strojev v Dnepropetrovskem dejal, da sovjetska vlada ni črnogleda in da so ministri dosegli določen napredek. Zato je Hruščev izrazil prepričanje, da obstoji določeno upanje, da bodo naši takšno sprejemljivo rešitev, ki bi ohranila ugled držav — udeleženk ženevske konference.

V tem smislu so mednarodni opazovalci s precejšnjim zaupanjem zri na obisk ameriškega podpredsednika Nixona v SZ. Nasproti pooblaščenem ženevskim obzorjem Nixon namreč ni varčeval s »sončnimi žarki«. Čeprav je bil uvodni razgovor med njim in Hruščevom v razstavljeni kuhinji na ameriški razstavi prejel podoben besednemu dvoju kot vljudnostnemu, diplomatskemu besedičenju, temperatura na tem kočljivem in pomembnem obisku vseeno ni padla. Nasprotno, pravijo da je postal sprejem ameriškega podpredsednika proti koncu še toplejši in pristranejši.

»Naši razgovori« — je izjavil Nixon — »so odkrile značaja, toda nikakor ne bojevitosti.«

Med samim Nixonovim obiskom v ZDA je prišlo tudi do zelo očitnih namigovanj, da bi morda ZDA lahko povabile sovjetskega predsednika Hruščeva v Washington. Take govorice seveda lahko nastanejo le tedaj, če jim ustreza splošno mednarodno vzdušje.

Zato kljub nekaterim seneam, ki jih meče ženevska palača narodov na mednarodno vzdušje, črnogledost le ne prevladuje. Pač pa enodušno vlada mnenje, da bo prihodnji teden zelo pomemben, če ne celo odločilen za razvoj mednarodnih dogodkov v bližnji bodočnosti. Predvsem pa bo moral jasno odgovoriti na vprašanje, kako daleč smo od dolgo pričakovanega in močno zaželenega sestanka na najvišji ravni.

MARTIN TOMAZIČ

OBRAZI IN POJAVI

RAZLIKA

V »Polkenoprometu« se je oglašala žena.

»Rada bi vprašala, če pri vas lahko kupim ...«

»Nismo maloprodajno podjetje, delamo samo na veliko,« je bil odgovor.

»Rekli so mi, da so tudi tu dobili, da ste jim šli na roko ...« je vztrajala žena in skoraj nerodno ji je bilo, da je prišla. Vendar je prosila še za eno uslugo: »Šmem samo pogledati izdelke, toliko da bi vedela, kaj naročiti mizarju, da bi dobila ideje za ureditev pohištva in ...«

Težka so ji to dovolili.

Toda nenadoma se je nekaj spremenilo: nenadoma so postali neverjetno prijazni, uslužni in gostoljubni.

»Kar ogledajte si! Še tam zadaj imamo take izdelke. Lepi so, pogledajte! Morda vam bodo všeč. Kar izvolite!«

Žena je bila iznenadena. Brez besede je stopala med visimi skladovnicami in si ogledovala izdelke, ki so jo zanimali. Nameravala je urediti svoje stanovanje.

Spremljevalcu, ki je bil na začetku skrajno osoren, se je potem pridružil še drugi, tretji. Menjali so se in nekaj šušljali med seboj ter bili zmeraj prijaznejši.

»Oprostite, če vam morebiti kaj ne ugaia, kar povejte! Naredimo vam po vaši želji. Morda bi želeli, da gre naš delavec v stanovanje in vze me tudi točne izmere.«

Žena je bila bolj in bolj presenečena sprito ponudbi in uslužnosti. Razlika med sprejemom in sedanjo prijaznostjo je bila več kot očitna.

Poslovala se je in odšla. Šele potem je začela razmišljati o tem, kar se ji bilo zgodilo. Je mar res, da so jo v podjetju spoznali. Da! Nedvomno. Prva spremljevalka jo je spoznala in verjetno povedala drugim, da je to sestra odgovornega funkcionarja. Zato so morda postali tako uslužni in prijazni. — Drugačne razlage ni mogla najti, toda ta jo je mučila in puščala zelo neprijeten občutek, občutek nepravilne, nelepe razlike med ljudmi.

K. M.

Priprava za prihodnjo turistično sezono

USTALJENE CENE

prvi pogoj za sklepanje pogodb in uveljavljanje našega gostinstva

Gostinske gospodarske organizacije so že določile penzijske cene, ki bodo veljale za leto 1960. Prejšnja leta to ni bilo v navadi. Gostišča so pogosto menjala cene penzionom celo med samo turistično sezono, kar je negativno vplivalo na goste. Predvsem pa zaradi reklame in propagande v inozemstvu ter zlasti s predhodnim sklepanjem pogodb za naše turistične zmogljivosti, je nujno, da so cene vnaprej določene in ostanejo ne-

spremenljive. Tako imajo že na sedanjem Gorenjskem sejmu cene vseh naših gostišč, tako za prihodnjo zimsko in tudi poletno sezono 1960. Za stabilnost cen v našem gostinstvu so razen zainteresiranih podjetij sodelovali tudi občinski ljudski odbori. Morebitne korekture iz določenih cen so predvidene oziroma dopustne samo v izjemnih primerih. Nadejamo pa se lahko, da takšnih primerov sploh ne bo.

K. M.

Izdaja CP »Gorenjski tisk« — Urejuje uredniški odbor — Direktor S. Beznik — Odgovorni urednik Vojko Novak — Tel. uredništva 475 — Uprava 397 — Tekoči račun pri Komunalni banki v Kranju 607-70-135 — Izdaja ob ponedeljkih in petkih — Letna naročnina 600 dinarjev, mesečna 50 din

O B V E Š Č E V A L E C

šport - šport - šport - šport - šport

VII. mednarodne gorske avto-moto dirke na Ljubelj

Pintar - dvakratni zmagovalec

NOV REKORD LJUBELJSKE PROGE: PRUCKNER 4:37,1 — NOV JUGOSLOVANSKI REKORD V KATEGORIJI 350 ccm: PINTAR 4:54,2

Ljubelj, 2. avgusta.

Pred več kot 15.000 gledalci in ob lepem, sončnem vremenu so bile danes na Ljubelju VII. mednarodne gorske avto-moto dirke v okviru prvenstva FLRJ ter za nagrado Ljubelja. Ob 11. uri so fanfare naznanile začetek prireditve, nato pa je vse navzoče pozdravil predsednik Avto-moto zveze Slovenije ing. Vekoslav Jakopič, tekmovalci pa so se odpravili na dirke. V prvi kategoriji je startalo 14 motoristov, od tega 9 Jugoslovancev.

V kategoriji (do 125 ccm) je prvo mesto zasedel nadarjeni slovenski motorist Boris Oblak na motorju Ducatti GS z rezultatom 5:52,4. V tej kategoriji je startalo 14 motoristov, od tega 9 Jugoslovancev.

V naslednji kategoriji (motorji do 175 ccm) sta se za prvo mesto borila Jugoslovanci Franc Volmajer in Italijan Gilberto Barlotti. Zmagal je Volmajer na motorju Preitis Maxi z rezultatom 5:49,4.

V kategoriji prikolice do 500 ccm je bil favorit tekmovalca Nemec Loni Neussner s sovozačem Tržičanom Janezom Rotarjem. Zmagala sta z rezultatom 5:03,1.

V najzanimivejši disciplini tekmovalja motorjev do 250 ccm je ponovno startal Leon Pintar in z zanesljivo vožnjo dokazal, da ljubeljsko cesto dobro pozna in da sodi med vrhunske tekmovalce ne le v domovini, pač pa tudi v mednarodni konkurenci. V konkurenci motorjev do 500 ccm je letos ponovno zmagal Avstrijec Alfred Pruckner z nekoliko

boljšim rezultatom kot lani (4:37,1). S tem je postavil nov rekord ljubeljske proge. V kategoriji športnih avtomobilov do 2000 ccm je tudi letos zmagal naš predstavnik Milivoje Božić z nekoliko slabšim časom kot lani (5:06,0).

Rezultati: — 125 ccm: 1. Boris Oblak 5:52,4; 2. Albert Franz 6:07,1; 175 ccm: 1. Franc Volmajer 5:49,4; 2. Gilberto Barlotti (It.) 5:52,1; 350 ccm: 1. Leon Pintar 4:54,2; 2. Josi Arthur (Avstrija) 5:04,2; prikolice do 500 ccm: 1. Loni Neussner, Janez Rotar 5:03,1; 2. ing. Boško Šnajder, Josip Radenič 5:14,3; avtomobili do 1300 ccm: 1. Arnulf Pilhatsch 5:21,1; 2. Gerber Schatz (Nemčija) 5:33,1; 250 ccm: 1. Leon Pintar 4:55,0; 2. Behrendt Karl-Heinz (Avstrija) 5:04,1; 500 ccm: 1. Alfred Pruckner 4:37,1; 2. Ferdinand Unterhuber 4:53,1; prikolice nad 500 ccm: 1. Loni Neussner, Janez Rotar 5:06,2; 2. ing. Boško Šnajder, Josip Radenič 5:11,5; športni avtomobili do

2000 ccm: 1. Milivoje Božić 5:06,0; 2. Franz Albert 5:16,2; avtomobili F-junior: 1. Schatz (Nemčija) 5:05,0; 2. Maltz (Nem.) 5:05,3.

Po končanem tekmovalstvu nam je Leon Pintar povedal, da se je odlično počutil in da je z rezultatom zelo zadovoljen. »Veseli me,« je dejal, »da mi je kljub temu, da je bila cesta danes suha, v petek pa mokra, uspelo potolči svoj petkov rekord za dve desetinki sekunde, medtem ko je Avstrijec Pruckner v petek vozil bolje kot danes.«

V SPOMIN PADLIM NOGOMETASEM

JESENICE: KRANJ 3:1 (2:0)

Kranj, 1. avgusta.

Danes je bila na igrišču Triglav v Kranju finalna tekma turnirja v spomin padlim nogometasem. Nastopili so bivši nogometaši obeh klubov. Zaslužen je bil za zmago Kranjčanov, ki so bili boljši od gostov. Kranjčan je bil boljši od gostov. Kranjčan je bil boljši od gostov.

ZASLUŽENA ZMAGA ODREDA ODRED (Ljubljana): KRANJ 5:2 (2:0)

Kranj, 2. avgusta.

Danes popoldne je bila na igrišču Triglav prijateljska nogometna tekma med ljubljanskim Odredom in Kranjem. V prvem polčasu je Odred dosegel dva gola, v drugem pa po Gošetu, drugega pa po Brezjarju. Zadnja dva gola so dosegli Odredovci v 31. in 40. minuti. Igrišče je bilo razmočeno, sodnik je sodil zadovoljivo.

V 16. minuti drugega polčasa so Odredovci dosegli tretji gol. Proti koncu tekme so pričeli igralci Kranja ostro napadati in so v 30. in 35. minuti dosegli dva gola, prvega po Gošetu, drugega pa po Brezjarju. Zadnja dva gola so dosegli Odredovci v 31. in 40. minuti. Igrišče je bilo razmočeno, sodnik je sodil zadovoljivo.

VISOKA ZMAGA KRANJČANOV

Kranj, 2. avgusta.

Danes dopoldne je bil na plešišču na Gorenjskem sejmju prijateljski dvoboj med judoisti iz Kranja in Olimpa iz Celja. Z visokim rezultatom 9:3 so zmagali judoisti Triglava.

Rezultati: I. kolo - Knez: Trefalt 0,5 : 0,5; Kralj: Hostnik 0 : 1; Ratej: Sifkovič 0 : 1; Nikolič: Božić 1 : 0; Klugej: Črnivec 0 : 1; Golčar: Stare 0 : 1.

II. kolo - Knez: Hostnik 0 : 1; Kralj: Trefalt 0,5 : 0,5; Ratej: Božić 1 : 0; Nikolič: Sifkovič 0 : 1; Klugej: Stare 0 : 1; Golčar: Črnivec 0 : 1.

R A Z P I S

Komisija za uslužbenske zadeve pri ObLO Škofja Loka razpisuje na podlagi 33. in 37. člena zakona o javnih uslužbenih naslednja delovna mesta v upravnih organih ObLO:

1. finančni inšpektor — visoka strokovna izobrazba s pet let prakse ali srednja strokovna izobrazba z deset let prakse;

2. šef posredovalnice za delo — srednja strokovna izobrazba ali nižja z daljšo prakso;

3. referent za gradnje — gradbeni tehnik;

4. gospodarski analitik — ekonomist z daljšo prakso;

5. sanitarni tehnik; srednja strokovna šola;

6. davkar — srednja strokovna izobrazba;

7. davčni izvršitelj — nižja strokovna izobrazba z nekaj prakse;

8. arhivar — nižja strokovna izobrazba z nekaj prakse ali nižja šolska izobrazba z znanjem strojeписа.

Pravilno taksirane prošnje z opisom dosedanjega dela in strokovnosti pošljite na ObLO Škofja Loka do 20. avgusta 1959.

Komisija za uslužbenske zadeve ObLO Škofja Loka

VII. mednarodni turnir v namiznem tenisu

ODLIČNA ZASEDBA

Kranj, 2. avgusta.

V dneh od 31. 7. do 2. 8. je bil v Kranju tradicionalni mednarodni namiznoteniški turnir, ki je bil letos že sedmi po vrsti. Udeležba Madžarov, Nemcev, Avstrijcev in Italijanov je dala letošnjemu tekmovalstvu pravi pečat mednarodne prireditve in še povečala zanimanje gledalcev, ki so vse dni z zanimanjem spremljali dvoboj ob zeleni mizi v zgornji telovadnici gimnazije.

Dvoboj, ki je vsako leto pod pokroviteljstvom ObLO Kranj in ga organizira NTK Triglav, je bil letos odlično pripravljen. Tekmovalci so končali šele zvečer, vendar lahko z ozirom na dosedanje rezultate napovemo vrstni red ekip. Pri moških je izenačena ekipa Ljubljane, ki je premagala Madžare kar s 5:2. Triglav bo verjetno drugi, če le v zadnji tekmi premaga Semperit vsaj s 5:2. Tekmovalci madžarskega kluba Bresce so igrali od dvoboja do dvoboja bolje in so večeraj premagali Triglav s 5:3, vendar bodo zaradi poraza z Ljubljano zasedli s istim številom točk kot prvi dve ekipi, še amer. barvni western film »JEZDILI SO NA ZAPAD«.

BLED: 3. avgusta amer. barv. kinemascope »DAVEK ZA KRUTOŠT«. Od 4. do 6. avgusta amer. barv. pustolovski film »GOSPODAR BALLANTRAEJA«. Predstave vsak dan ob 18. in 20.30 uri.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega ljubega moža, očeta in starca očeta

JURIJA ŠIMUNAC

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Vsem darovalcem vencev in vsem, ki so nam izrazili sožalje. Posebna zahvala primariju dr. Brandšteterju in osebju jeseniške bolnišnice za skrb v času njegove bolezni.

Družina Šimunac

MALI OGLASI

Prodajam kosilnico »Lanc« v dobrem stanju. Naslov v oglasnem oddelku. 4013

Kupim italijanski moped. Plačam takoj. Naslov v oglasnem oddelku. 4015

Dam visoko nagrado tistemu, ki mi preskrbi družinsko stanovanje od Trate do Bitnja. Naslov v oglasnem oddelku. 4016

Iščem sobo v Kranju, po možnosti neopremljeno. Pripravljen sem plačati 3.000 din mesečno. Sinkovec Milan, Kocjanova 22, Kranj. 4017

29 letni fant želi spoznati resno dekle do 25 let staro, srednje postave. Po možnosti naj bi bila šivilja. Slika zaželeno. Naslov v oglasnem oddelku pod »Srečna prihodnost«. 4018

Majdi Bulovčević, nameščeni in Georgiju Dimovu, absolventu geodezije želijo na novi življenjski poti vso srečo njeni domači. 4019

KZ Velesovo obvešča članstvo in interese, da ima njen član Zorman Franc iz Pr. Police plemenskega merjasca primernega za vzrejo bekonov. 4020

Zamenjam komfortno stanovanje v Piranu za enako v Kranju ali bližnji okolici.

Zamenjam stanovanje, ki obsega enostanovanjsko hišo z nekaj zemlje in svinjakom za kakršno koli stanovanje v okoliših.

»TISKANINA«, tovarna tiskanega blaga v Kranju, sprejme letos v uk vaje za naslednje poklice:

1. predilec bombaža — 6 vajencev (2 moška, 4 ženske);
2. tkalec — 6 vajencev (moški);
3. apreter — 6 vajencev (moški);
4. fotograf v fotografurji — 1 vajenec (moški);
5. strugar — 1 vajenec (moški);
6. pantograf — 1 vajenec (moški);
7. moleter — 2 vajenca (moška);
8. pantografer — 1 vajenec (moški);
9. reliver — 1 vajenec (moški);

Pogoj za sprejem v uk za poklice od 1 do 5 — dovršenih 7 razredov osemletke, za poklice od 6 do 9 pa dovršena osemletka.

Učenje za vse poklice traja 3 leta.

Interesenti naj se javijo v kadrovalnem oddelku »Tiskanine«.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij podjetja »Zvezda« Kranj razpisuje za takoj naslednja delovna mesta:

- skladiščnika tekstilne stroke;
- administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, korespondenta,
- šoferja-avtomehnika.

Plača po tarifnem pravilniku.

Prošnje z navedbo šolske in kvalifikacijske izobrazbe ter dosedanjih zaposlitev pošljite upravi podjetja do 15. avgusta 1959.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri DS tovarne gumijevih izdelkov »SAVA« Kranj razpisuje naslednja delovna mesta:

SEFA OBRATNEGA KNJIGOVODSTVA — pogoj: ekonomska fakulteta ali popolna srednja šola s 5-letno prakso;

KALKULANTA — pogoj: srednješolska izobrazba.

REFERENT ZA KADRE — pogoj: srednješolska izobrazba s potrebnimi moralno-političnimi kvaliteta.

Osebnih dohodkov po tarifnem pravilniku.

Prošnje oddati najkasneje do 20. avgusta 1959 v kadrovalni oddelki tovarne gumijevih izdelkov »SAVA« Kranj.

Komisija za razpis mest upravnikov pri Občinskem ljudskem odboru Bohinj razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. upravnika KZ Bohinjska Bistrica;
2. upravnika KZ Srednja vas;
3. upravnika KZ Stara Fužina.

Pogoji za razpisana mesta pod točko 1, 2 in 3 so: srednja strokovna izobrazba z najmanj 2 leti strokovne prakse na vodilnih delovnih mestih ali nižja strokovna izobrazba z najmanj pet let prakse na vodilnih delovnih mestih.

Rok prijave je do 15. avgusta 1959.

RAČUNOVODJE

Pogoj: ekonomska fakulteta s triletno prakso, dovršena srednja šola z desetletno prakso ali nedovršena srednja šola s petnajstletno prakso na tem delovnem mestu.

Pismene prošnje z izčrpnim življenjepisom in podatki o dosedanjem službovanju je poslati na upravo Mestne klavnice Kranj najkasneje do 15. avgusta 1959.

Nastop službe takoj ali po dogovoru; plača po tarifnem pravilniku podjetja.

V spomin PADLIM NOGOMETAŠEM

Ko je izbruhnila vojna z Nemci, so tudi krajski športniki dokazali svojo narodno zavest. — 8. aprila 1941. leta so se mnogi priključili šestdesetim dobrovoljcem, ki so se na iniciativo KP zbrali, da se z orožjem v roki upro okupatorju. Preko Ljubljane in Novega mesta smo prišli v Zagreb, kjer nas je prehitela kapitulacija. Na predlog tovariša Zgurja, ki je bil vodja grupe dobrovoljcev iz Kranja, smo se razdelili na manjše skupine, z željo, da se prebijemo v Bosno, kar pa nam ni uspelo. Precej dobrovoljcev so že v Zagrebu zaprli ustaši, druge so poveljili Nemci in jih odpeljali v

povce se je 13 partizanov na čelu s Stankom Žagarjem-mlajšim dva dni in eno noč borilo do zadnje krogle proti premočnemu sovražniku. S. Rant je padel pod streli okupatorja kot talec v Dragi spomladi 1942. leta. M. Jan in D. Krt sta bila na listi petdesetih talcev, ki so jih prepeljali v Mauthausen in tam ubili in uničili v plinski celici. Janko Pucelj je kot partizan ostal na terenu in organiziral mladino v okolici Kranja. Jeseni 1942. leta je bila zveza izdana in ker se na poziv ni hotel vdati, so ga pri transformatorju v Struževem pokosili gestapovski rafali.



Mladinsko moštvo SK »Triglav«, prvak Gorenjske za leto 1938. — Na sliki od leve proti desni: trener M. Zgur, M. Osterman, R. Vreček (ustreljen kot talec 1944. leta v Lescan), M. Rutar, D. Henigman, D. Krt (ustreljen v Mauthausenu spomladi 1942), J. Pucelj (gestapovci so ga ubili jeseni 1942 v Struževem), V. Kavalarič, Z. Fale, F. Grohan, M. Zorč in B. Stare

ujetništvo, le malo se jih je rešilo in so se preko hrvaških hribov in Dolenjske peš vrnili v Kranj.

Med okupacijo se je začelo delo v nogometnem društvu nadaljevalo. Marsikaj je trening ali tekma služila za dogovor in pomenek o partizanskih borbah, ki so že 1941. leta divjale po Gorenjski in o nalogah mladincev v borbi proti okupatorju. Krog zavednih športnikov se je iz dneva v dan širil. Posebno aktivna je bila grupa: Drago Krt, Janko Pucelj, Marjan Jan in Franc Prosen, ki so bili preko poznane smučarja Borisa Ručigaja (padel jeseni 1942. leta nad Bašljem) direktno povezani z organizatorjem kranjske mladine tovarišem Tugom Vidmarjem — (ustreljen kot talec januarja 1942.). Dobivali smo radijska poročila, zbirali smo denar za OF in sanitetni material za ranjence. Gestapu delo ni ostalo prikrito. Januarja 1942, ko je ob izdajstvu Ivana Urbanca iz Strazišča, bila razkrita organizacija OF na Gorenjskem, so med mnogimi pristaši Osvobodilnega gibanja zaprli tudi nogometaše: S. Ranta, D. Krta in M. Jana, kakor tudi S. Pucelja, D. Tičarja in I. Prosen, dočim so pravočasno ušli v partizane: S. Smuk, F. Prosen in J. Pucelj.

Ze aprila 1942. leta je v poznani tragediji na Okroglem padel S. Smuk. Obkoljeni od gesta-

Ravno tako je bil zaradi izdajstva decembra 1942. leta težko ranjen in ujet Franc Prosen. — Gestapovci so ga zdravili v Begunjah, toda ker od njega niso ničesar izvedeli, so ga aprila 1943. leta v Kropi ustrelili kot talca. V tem letu je umrl v ujetništvu tudi Baumkirchner, ki je bil kot vojak jugoslovanske vojske ujet in odpeljan v Nemčijo.

Kljub izdajstvu in izgubam je mladinska organizacija v Kranju nadaljevala svoje delo. V 1943. in 1944. letu je, še posebno po prihodu narodnega heroja Ivana Slavca-Jokla na kranjski teren, mladinska organizacija Kranja zelo zaživela. Tovariš Jokl, ki je bil takrat sekretar Mestnega komiteja KP, je večkrat sredi belega dne prišel v Kranj na sestanek mladincev. Toda zaradi kompromitacije so se morali nekateri športniki umakniti v partizane. Spomladi 1943. leta, pred neko važno tekmo, so gestapovci izpustili iz kranjskih zaporov Marjana Andrijašiča, ki je bil še ves lisast in krvav po telesu od mučenja in pretepanja. Odigral je tekmo, se poslovil od nas in zvečer odšel v partizane. Tako smo drug za drugim izgubljali: brata Vrečka, brata Jakše, Marjan Ramovš, Hinko Ciglič, brata Grohan in drugi.

Vrečkov Rajko je bil v partizanih v hajki ujet in kasneje,

ČRNSKA OPERA NA EKRANU

»Porgy in Bess«, znana črnska opera skladatelja Georgeja Gershwinja je končno doživela svojo ekranizacijo, in sicer četrto stoletja po Gershwinovi stvaritvi. Tako se bo tistim, ki opere še niso videli, nudila priložnost, da je bodo videli vsaj na platnu. Ko je Gershwin dokončal »Porgy in Bess« je določil, da to predstavo lahko izvaja samo operna črnska družina. To je napisal v svoj testament in tako je ostalo.

Družba Metro-Goldwin-Mayer je jeseni preteklega leta pričela s snemanjem.

Snemanje je bilo polno doživljajev. Najprej so vsi igralci odpovedali sodelovanje, da bi tako manifestirali svoj protest proti diskriminaciji v Hollywoodu — proti »obarvanim« igralcem in statistikom. Po kapitulaciji producenta so pričeli s snemanjem. Toda že v prvih dneh snemanja je izbruhnil v Studiju požar in uničil vse objekte. Ko se je sne-

manje zopet nadaljevalo, je prišlo do prepira med režiserjem Mamoulianom in producentom Goldwinom. Producent je odpustil režiserja, in sicer v škandaloznih okoliščinah, kakor je pisal ameriški tisk. Poiskali so novega režiserja, Otta Premingerja, ki je dosegel s filmom



Znana črnska pevka in igralka Dorothy Dandridge, ki jo je naše občinstvo spoznalo v naslovi vlogi filma »Carmen Jones«.

»Carmen Jones« ogromen uspeh. Ekipo filma sestavljajo izključno črnski umetniki in je v vseh pogledih prvotna. Lik glavne junakinje kreira znana črnska pevka Dorothy Dandridge, ki jo poznamo že iz filma »Carmen Jones«.

Film »Porgy in Bess« je sneman v moderni tehniki po znani »Todd-AO-sistemu«, v prirodnih barvah, ker le tako pride do izraza vsa pestrost te opere.

JUNAŠKI PODVIG triletne deklice

Vsa Italija je v teh dneh govorila in pisala o triletni deklici Mariji Gemini, kot o najmlajšem heroju na svetu. Mala Marija je rešila življenje svojemu prijatelju, dveletnemu Lucianu Anderloniju. Otoka sta se igrala na farmi v mali gorski vasi blizu Trente. Ko je mali Lucijan postal žejen, je odšel k potoku, da bi se napil. Deček je pri tem padel v globljo vodo, kot je bil sam velik. Marija je zabredla v vodo, prišla dekca za roko in pričela klicati na pomoč. Drobna deklica je držala dekca toliko časa, dokler ni njene klicanje slišal neki kmet, ki je prihitel na pomoč in rešil dekca.

Pogoste ločitve zakoncev zaradi nesoglasja značajev

Kot v drugih državah na svetu, je tudi v Jugoslaviji več žena kakor moških. Leta 1953 je bilo v naši državi okrog 6.200.000 žena s starostjo nad 15 let, moških pa okrog 5.570.000, oziroma za 630.000 manj. Od skupnega števila žena, ki so bile stare 15 in več let, je bilo neporočenih 24,2, medtem ko je bilo neporočenih moških istih let 30 %.

Statistični podatki kažejo, da se največ poročajo pri 20 do 24 let starosti, največ ločitev pa je, ne oziroma se na leta zakoncev, med petim in devetim letom skupnega življenja.

Kateri so najbolj pogosti vzroki ločitve zakona in po čigavi krivdi pride najpogosteje do ločitve? Od 19.336 ločitev zakona v letu 1956 je bilo nesoglasje v značajih med zakoncem glavni vzrok v 13.149 primerih.

Statistika prav tako kaže, da po krivdi moža pogosteje pride do ločitve, kot po krivdi žene. Leta 1956 je bilo po moževi krivdi ločeno 5000 zakonov, po krivdi žene pa le 2200. Pri vzrokih za ločitve po moževi krivdi je na prvem mestu nesoglasje značajev, na drugem nezvestoba, na tretjem slabo ravnanje zakoncev, nepravilno zapuščanje zakoncev itd. Pri ženah je vrstni red drugačen. Na prvem mestu je nezvestoba, zaradi katere je prišlo leta 1956 do 806 ločitev zakonov. Nato sledi nesoglasje

značajev in nepravilno zapuščanje družine.

Zanimivo je, da žene niso vedno »slabša polovica«, tudi če je govora o fizični moči. V letu 1956 je zapisano 158 primerov, ko je prišlo do ločitve prav zaradi ženske fizične premoči.

Mojstri akrobacije v zraku



Na mednarodnem letalskem dnevu v Le Bourgetu je elita francoskih padalcev prvokrat pred občinstvom pokazala »zračno akrobatiko v prostem padu«. Člani padalske ekipe so skočili iz višine 4500 metrov. V zraku so izvajali obrate, tesno drug poleg drugega in so se prvokrat ločili v višini 800 metrov. Sele 300 metrov nad zemeljsko površino so odprli padala in varno pristali.

ROMAN II. del 50 Mimi Malenšek Konč

»Mogoče se smejejo, toda jaz ne verjamem,« je odvrnil Pavle. »Navsezadnje niti ne vem, kdo naj bi se smejal. Heteri, Rotar ali Majdnik? Herder? Zdi se mi, da se ne smejejo, ker jih skrbi. Vedo, da bodo morali biti drugačni kot doslej, sicer jim bo odklenalo! Ali veš, da so zdaj vsi tvoji delavci v bolniški blagajni?« Pavle se je nasmehnil, ko je opazil, da je oče debelo pogledal in da so se mu obrvi skrčile od nejevolje. »Ne, tega ti nisem nagodel jaz, nič se ne boji! Tvoji delavci delajo za Družbo in Družba je morala vse svoje ljudi zavarovati.«

»Preklete novotarije!« je jezno rekel Dominik. »Temu in še marsičemu se ne bo mogoče upreti.« Pavle je hladno skomignil z rameni. »Najbrž tudi nisi izvedel, da ima Šmitek velike sitnosti z nekim delavcem, ki si je po nesreči pohabil roko? Da, da, celo komisija je prišla in ukazala, da mora poskrbeti za varnostne naprave. Delavec ga toži, govori se o petih tisočakah, ki mu jih bo moral Šmitek plačati, ker ga ni zavaroval.«

Dominik je gledal čimdalje bolj začuden. »Kaj, ali sodnija tudi že drži s sodrgo? In kdo mu je svetoval, naj gre tožiti? Kaj takega se pri nas še ni zgodilo!«

»Doslej res ne,« je hladno rekel Pavle, »toda ljudem se je posvetilo, da jim ni treba optati beraške malhe čez ramo, če se jim po gospodarjevi krivdi kaj zgodi.«

»Toda, hudiča vendar, saj takole te lahko zanikrn kovač pripravi na beraško palico!« je jezno vzkliknil Dominik. »Ali ni dovolj hudo, da se moramo otepati s tovar-

nami? Pred dvajsetimi leti nisi nikjer slišal besede konkurenca, zdaj jo občutimo na lastni koži! Tako bomo naposled vsi postali berači!«

»Tega se ni bati. Če bomo prav ravnali, bomo vsi živel. Sicer pa, oče, ali je bogastvo res taka sreča? Spomni se, da nekoč tudi sam nisi imel nič. Vem, koliko si žrtvoval za to premoženje, ki ga imaš! Prav zaradi tega ti rečem: Če eja treba bogastvo tako drago plačevati, potem ga ne maram! Mene je takega bogastva strah.«

Dominik ni vedel, kaj bi mu odgovoril. Z razumom ne, s čustvom je dejal, da so sinove besede resnične. Zamisljeno je znova zastrmel proti velikemu vigencu.

»Torej boste kmalu začeli?«

»Če bo šlo vse po sreči, preden bo preteklo mesec dni.«

Dominik se je obrnil in šel nazaj proti hiši. V srcu je spet začelo ključati...

XII

Dominik, Filip Heteri, Herder in Rotar so sedeli v Družbeni pisarni, majhnem, ozkem prostoru v prizidku Heterijeve hiše, ki ga je skušal Filip urediti tako, da bi vzbujal dober vtis pri zastopnikih, ki so prihajali nakupovat blago. Na sredi je stala okrogla miza, ob steni se je košatila starinska omara iz lužne hrastovine, močna in trdno zaklenjena. V njej so hranili Družbeno blagajno in zapiske. Ob drugi steni je bil predalnik z vzorci raznega blaga, ki ga je izdelovala Družba. S sten so gledale lovske slike, nato fotografije Heterijevih vigencev in še nekaj poceni tiskanih podob. Edino okno je bilo zastrto z zeleno žaluzijo in pod stropom je v umetno kovanem lestencu gorela petrolejka. Pisarna je bila pusta in dolgočasna, toda razstavljeni vzorci, razobešeni ceniki in omara z medeni-

nastimi ročaji so vzbujali dojem urejenega poslovanja in zaupanje v Družbo.

Na mizi so ležali raztreseni dopisi in izvlečki iz blagajniške knjige. Zraven njih je stal pepelnik domačega dela. Možje so pravkar končali sejo in si nažgali tobak. Dominik edini je kadil cigareto, vsi drugi so se postavljali s cigarami. Herder je vrtel med prsti debelo havano in zamišljeno gledal papirje.

»Davek je velik,« je rekel kakor samemu sebi. Njegovе okrogle oči, potopljene v maščobnih blazinah so počasi tipale od enega do drugega. Najdalje se je ustavil na Rotarju in ga nezaupno gledal. »Morali bi si prizadevati, da bi plačali manj davka. Se vam ne zdi?«

Filip Heteri se je ujel z njegovim pogledom. Potisnil je viržinko iz enega kota ust v drugega in previdno dejal: »Treba bi bilo voditi dvojno knjigovodstvo. Druge poti ni.«

»Dvojno knjigovodstvo? Kaj je to?« Rotar se je živo zganil in nezaupno gledal one tri.

»In če pridejo na sled?« je naravnost vprašal Dominik. Zamisljeno si je segel z desnico v brado, ki jo je zadnje čase nosil, in jo mršil.

»Tudi drugi delajo tako,« je menil Heteri. »Dvojno knjigovodstvo. Eno za nas, drugo za davčno upravo. Nismo mi krivi, da je državna blagajna brez dna! Saj se podjetniki tudi otepajo davkov, kolikor morejo.«

»Aha!« se je zasvetilo Rotarju.

»Kaj moremo drugega?« je skomignil z rameni Herder. »Ko bi nas bilo več, bi bilo težje, tako pa mislim, da smo si edini.«

»Storite, kar mislite, da je prav,« je kratko rekel Dominik.